

KUSTBON

SVENSK VECKOTIDNING

TIONDE
ÅRG.
№ 18

Prenumerationspris:
Helt år Emk. 225:—
Halvt „ „ 125:—
I utlandet:
Helt år Emk. 350:—
Halvt „ „ 200:—

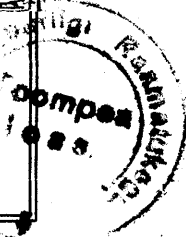
UTKOMMER
ALLA ONSDAGAR

Redaktion:
Svenska Folkförbundet
Redaktör: N. Blees
Reval, Riddaregatan 3.

Annonspris
enligt överenskom-
melse.

För längre annonse-
ring beviljas rabatt.

18 maj
1927

Estlandssvenskarna och utvan- dringen.

Den ekonomiska ställningen i Estland har under de sista åren blivit allt svårare. Industrin gör inga framsteg och de arbetslösa antal växer. Det är huvudorsaken till, att tusentals personer årligen utvandrar från landet till Canada, Förenta staterna, Brasilien, Nya Zeland och Australien. Under de tre sista åren och isynnerhet i år ha massor härifrån utvandrat för att söka sin lycka i främmande land. Man tycker, att arbetslösheten genom dessa utvandringar skulle avhjälpas i hemlandet, men det är nog tvärtom. Det är vanligen de mest energiska och företagsamma personerna, som lämna hemlandet, och sina besparingar ta de naturligtvis med sig — de som icke ha egna medel låna pengar. Följden blir att Estland utarmas, industrin och affärsverksamheten blir lidande. Med rätta frågor därför mången statsman och fosterlandsvän: Vilket slut skall det här ta?

Även estlandssvenskarna utvandrar, och det proportionellt mer än esterna. Endast från Rickholtz på 1500 personer torde under ett par år cirka 100 personer ha emigrerat till Amerika. — Den 16 dennes registrerade amerikanska konsulatet här i Reval personer, som anmälde sig till utvandring till Förenta staterna. I den långa dubbelkön på flera tusen personer ha en del redan ställt sig mitt på natten för

att komma i början. Bland dessa voro också många estlandssvenskar. Detta allt visar, att nöden är stor i vårt land. Folk vill arbeta, men det finns icke arbete, och dagspenningen är bedrövligt liten: 150—200 mark om dagen.

Men å andra sidan är det icke heller lätt i utlandet och emigrationen är en stor åderlätning för oss, estlandssvenskar, som vi icke ha råd till. Vad är därför att göra? Huru skaffa existensmöjligheter för vårt folk? Den svenska torvan bör göras fruktbarare, våra mossar och kärr böra uppodlas allt mer och mer. Det vore kanske en lösning. Goda råd äro dyra.

Slöhet och likgiltighet.

Alla läsare här i Estland minnas, med vilket intresse verksamheten inom våra föreningar omfattades för några år sedan. Låta vi tanken gå ännu något tillbaka, till tiden, då våra äldre föreningar stiftades, så måste vi erkänna, att även då var allmänhetens intresse stort. Men nu har det inträtt en tid av likgiltighet. Penningekrisen samt omsorgerna och bekymren för dagen ha förkvävt allt annat. Men så får det icke gå i längden. Ungdomen måste uppräckas. Våra lärare och ungdomsvänner läggas varmt på hjärtat, att intressera ungdomen för ädlare ting. Anordna små sammankomster, läsaftnar och sångaftnar. Det vore ett sätt att motarbeta dryckenskapslasten och även likgiltigheten.

Svenska Odlingens Vänners lotteri

Dragningen, som skulle äga rum den 25 mars, har av tekniska orsaker uppskjutits till den 25 maj.

Lotter å 25 mark kunna därför ännu erhållas såväl på postkontor som å Riddaregatan 3, Reval, även genom skriftlig beställning.

Vinsternas antal är 187, huvudvinsten är 25.000 Emk.

Vi bedja våra gynnare i fortsättningen understöda lotteriet, som är ett behjärtansvärt företag för befrämjande av svenskhetens arbetet bland Estlands efterblivna svenskar, med att köpa och sprida lotter.

Varje prenumerant av Kustbon borde köpa en eller några lotter. Det vore ett sätt att dra sitt strå till stacken i arbetet för svenskheten. Beställ därför redan i dag biljetter genom att insända så många 25 markor, som Ni önskar lotter. Det finns läsare, som köpt ända till 100 lotter på en gång.

Pengar för sålda lotter jämte talonger torde snarast återsändas.

“Svenska Odlingens Vänners”
Riddaregatan 3, Reval.

Hemland.

(Vårarbetet börjar. Per Bonde har också börjat arbeta igen efter ett längre uppehåll under de kalla vintermånaderna. Låt oss genom arbete stödja landets ekonomiska och kulturella framsteg!)

*Här är vår härd, vår unga värld,
där vi ha kämpat hårt.
Mot fattigdom i nöd och sorg
du är vårt stöd, vår starka borg.
Ej finnes något mera kärt
än det oss hembygd lärt.*

*Vad fäder gjort i smått och stort
har lämnat riklig skörd,
hur ödet än sin linje drar,
vi minnas det, som en gång var.
Och nu framåt i fäderns spår
mot ljus och lycklig vår!*

Per Bonde.

Svenskt aftonsamkväm

anordnar "Svenska odlingens vänner" lördagen den 21 dennes kl. 8 e. m. i Lettiska klubblokalen, Narvagatan 13. Då det är vårens sista större tillställning, så uppmana vi alla svenskar till deltagande.

Inträdesavgiften är frivillig, men icke under 50 mark för damer och 100 mark för herrar.

Alla äro hjärtligt välkomna!

Från springpojke till industrimagnat. Från Norge meddelas, att den bekante norske industrimannen Chr. Bjelland i Stavanger har avlidit. Han började som springpojke och då han äntligen hade sparat ihop 450 kr. startade han en egen agenturaffär. I slutet av åttiotalet kastade han sig över konservindustrien och startade snart sin egen fabrik, som därpå följdes av flera, så att hans verksamhet slutligen omfattade 25 fabriker i Norge och utlandet med omkring 2,000 arbetare. Hans föräldrahem var synnerligen fattigt och själv berättade han, att han i sin tidigaste ungdom övervann sitt livs största frestelse. Han hade varit i staden där han hade försålt några saker för sin moders räkning. Han stod med pengarna i handen, hungrig som en varg, framför en bageributik, där en mängd godsaker lågo framme i fönstret. Frestelsen var stor, men just då han ämnade gå in butiken för att köpa några godsaker, kom han

att tänka på, hur fattigt det var i hemmet — han övervann frestelsen och kom hem med alla slantarna.

En gång senare i sitt liv stod han inför en stor frestelse. Han var då den store industrimannen och erhöll ett anbud på flera miljoner kronor för sina fabriker från engelskt håll. Han tänkte emellertid på landet: skulle det vara fördelaktigt för Norge, om han överlät sin verksamhet på utländska händer? Skulle det vara nyttigt för Stavanger, och hur skulle det ställa sig för arbetarna? Det dröjde icke länge, förrän han fattade sitt beslut:

— Nej, du, sade han, du i England och jag i Norge!

Dessa enkla ord, skriver en författare i en nekrolog, borde huggas in i den bautasten, som kommer att resas på gamle Bjellands grav som vittnesbörd om hur trofast han, bondpojken från Höyland, var mot sitt land och sin stad.

Världens yngste universitetsprofessor. Vid universitetet i Taschkent i ryska Turkestan har en 16-årig yngling blivit utnämnd till professor. Han heter Nikolaus Nazdaroff och betecknas som ett underbarn. Redan som tioårig pojke kom han till ovannämnda universitet.

På fyra år fullbordade han sina matematiska, historiska och nationalekonomiska studier, vilka för en vanlig student ta tio år i anspråk. Efter sin examen blev han docent i matematik vid universitetet.

Utän tvivel är han världens yngste professor, men så har ju också utnämningen skett i Sovjetryssland, som ju gärna går i täten. En utländsk tidning erinrar emellertid i detta samband om, att Mendelssohn-Bartholdy skrev sin vackraste musik, nämligen Midsommarnattsdrömmen, då han var sju år gammal, och att Mozarts geni upptäcktes vid ännu tidigare år. Det finns också, skriver samma tidning, schackmästare och underbarn, som ännu icke äro tio år gamla.

Ett svar till f. d. kommunalfullmäktige hr Lars Lindström å "Ormsö".

Med ett visst välbehag, om inte med stolthet, talar Ni om, att Ni till nuva-

rande kommunalfullmäktige överlämnat Magnushofs centrum som en relik d. v. s. helgonlämning, som de efterkommande på ett omsorgofullt sätt borde förvalta. Men Ni talar inte om, att Ni uttröskat den så väl, att inget korn mer finns att plocka, utan bara halm finns kvar

När för ett par år se'n meddelande kom, att allt var klart och kommunalstyrelsen hade att underteckna överlämningsakten erbjöd jag Vormsö kommunalstyrelse mina tjänster i och för verkställande av överlämningen. Jag vet inte, förunnades mig inte den äran, eller var det någon annan orsak. Men Ni handlade så, som engång de gamla arrendatorerna gjorde när de avsåde sig kandidat-uppställning om inte nu planering företogs. Att kommunalmannan, som sitter på lägsta trappsteget av myndighetarnas höga trappa, börja föreskriva överheten det och det är ju lite ogrannlaga. Ni ha bort underteckna akten och övertaga Magnushofs hjärta i den form det bjöds och sedan arbeta för att få det i ursprungligt skick om några möjligheter för detta kunde skapas.

Kommunen har inte fått någon nytta utav detta Edert handlingsätt utan har en enskild person all orsak att vara Eder tacksam. Det vore helt dumt om nuvarande kommunalfullmäktige toge del i denna numera fullständigt avslutade affär och därmed ädroge sig andel i eftervärldens dom i denna sak.

"Wormsimees".

Estlands minister i Paris om de baltiska förbundsplanerna. Estlands minister i Paris Pusta har i en artikel i Dzien Polski berört försöken att åstadkomma ett förbund mellan de baltiska staterna. Han konstaterar, att om man också icke lyckats bringa de baltiska staterna till ett effektivt samgående, så existerar dock ett moraliskt förbund mellan dessa stater. Detta framgår varje gång då utrikespolitiska problem tvinga dessa stater att intaga en beslutsam ståndpunkt. Om en baltisk union kommer till stånd, blir den säkert varken en förbundsstat eller ett statsförbund, utan ett commonwealth sui generis, inom vilket varje ansluten kommer att åtnjuta fullständig autonomi och suveränitet.

Estländsk-ryska underhandlingarna. Reval, 12 maj. I dag ägde åter en konferens i paktfrågan rum, varvid ett förslag av den estländske delegationen granskades. Nästa sammanträde försiggår nästa vecka. Minister Hellat har återvänt till Helsingfors.

Professor P. N. Miljukov i Balticum. Den kände ryske politiker och publicisten, prof. P. N. Miljukov, som f. n. vistas i Riga, har fått inresetillstånd till Estland.

Den 19 maj håller prof. Miljukov i Reval ett föredrag över ämnet "Är ett nytt europeiskt krig möjligt?" Den 21 maj håller han ett annat föredrag över temat "Bolsjevismen och Europa."

Konflikt mellan Sverige och Estland. Sverige har fått en liten kontrovers med Estland på grund av en expropriering av ett släkten Stenbock tillhörigt gods, Kolk, i provinsen Harrien, vilket vid Estlands frigörelse tillhörde greve Peter Stenbock, tidigare rysk officer, men vid den tidpunkten estnisk medborgare.

Då den konstituerande estniska församlingen 1919 började debat-

tera frågan om en jordreform, varigenom de väldiga baltiska adelsgodsen skulle indragas och styckas till smågårdar överlät greve Peter Stenbock sin fideikommissrätt till kusinen och huvudmannen för den svenska ätten, greve Gerhard Stenbock, som emellertid aldrig tagit den i besittning, utan låtit förvaltningen ske genom greve Peter Stenbock, som under hela tiden varit bosatt på Kolk. Estnisk domstol har godkänt överlåtelesen, vilket emellertid inte hindrat att, då planen för indragningen av de baltiska adelsgodsen uppgjordes, Kolk insattes som ett av de sista,

och greve Peter Stenbock fick av estniska regeringen ett 5-årigt kontrakt på besittningsrätten, vilket sedermera förlängts med ytterligare ett år. Det oaktat har estniska jordbruksministeriet öppnat en process rörande fideikommissrätten till Kolk, vilken man gör gällande skall ha med orätt överflyttats på greve Gerhard Stenbock. Och innan denna process avslutats har godset de första dagarna i maj indragits och styckats.

Praktiskt taget har hela godset omhändertagits av estniska staten, och ätten har ej fått behålla en hundredel för egen räkning.

Första inhemska Försäkrings-Aktiebolaget EESTI LLOID

Reval, Långgatan (Pikk) 11. Tel. 6-24 & 17-03

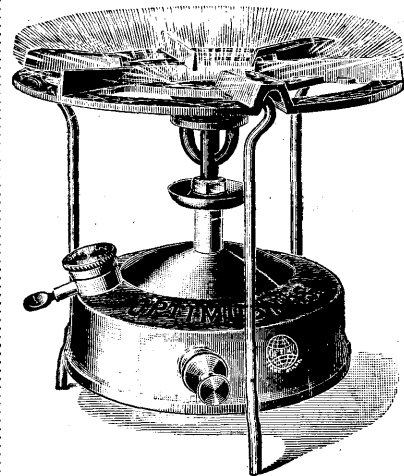
**LIVFÖRSÄKRING
BRANDFÖRSÄKRING
TRANSPORTFÖRSÄKRING
OLYCKSFALLFÖRSÄKRING**

De av bolaget hittills utbetalade skadesummorna belöpa sig till över

EMK. 80.000.000.—

Ett bevis på till vilken oskattbar nytta försäkring är, därför

**Försäkra Edert liv och Eder
egendom medan tid är!**

Optimus kök

finns hos alla välsorterade hushållsgeräds- & järnhandlare i hela Estland.

HANSA

STOCKHOLM

Eget kapital

Kr. 6.000.000

FÖRSÄKRINGSRÖRELSE

Avdelningskontor i REVAL:

S. Karja tän. 9.

Pingsten firas

minnet av första väckelsens början i Rosleps missionshus, Rickholtz.

Svenskar från när och fjärran, kommen mannggrant och tagen del i vår jubileumsfest.

Måltid fritt.

Å missionsvännernas vägnar.

A. Lagman.

Aktiebolaget

EGSTRILANDS YLLEFABRIK JÄRBO.

Sporttyger, melerade Filtar,
Vadmal och Korderoj.
Goda kvaliteter och billiga priser.

NORRKÖPINGS KEMISKA UNDERSÖKNINGSANSTÄLT

Trädgårdsg. 33. NORRKÖPING Tel. 1249
(11 för kemiska undersökningar å tekniska produkter, malmer, metaller, vatten och livsmedel-fodermedel, och gödslingsmedel, urinprov, värnvädärsbestämningar, arsenikprov, provtagningar m. m.,

Givilingeniör John Wanselin, stadskemist.

BESÖK VÄXIÖ

Ingeniör
GUSTAV LARSON
BYGGNADSENTREPR. VÄRDERINGAR
BESIKTNINGAR

Storkyrkobr. 1

Telefon Norr 21071

Margareta Hushållsskola
Linköping

Tel. 984. —

— Tel. 984. —

REKOMMENDERAS.

STADSHOTELLET I VIMMERBY

Innehavare: HULDA PETERS

REKOMMENDERAS

Post- och telegramadress:

Stadshotellet, Vimmerby.

Telefon: Vimmerby 6, 14.

15 rum med 30 bäddar.

UPSALA-EKEBY AKTIEBOLAG

Telegramadress. Postadress. Telef. UPSALA:
EKEBY UPSALA EKEBYBRUK Riks 90 Allm. 92
Kakelugnar, öppna spisar Väggbeklädnads-
plattor Keramik, Mur- & Taktegel Glaserat
Fasadtegel Dräneringsrör.

NORRKÖPINGS APOTEKARES MINERALVATTEN-AKTIEBOLAG

Grundat 1874

Sveriges äldsta Mineralvattenfabrik

Kontor o. Fabrik: Repslagareg. 31,

NORRKÖPING

HABO ULLSPINNERI, HABO

tillverkar Svenskullgarner, Vadmal, Sporttyger, Klädningstyger, Filtar och Schalar m. m., som erhållas antingen mot byte av ull eller i direkt köp. Lämna Edra beställningar till något av våra ombud eller insänd direkt till fabriken. Prover erhållas gratis mot porto

RYLANDER & RUDOLPHS

FABRIKS A.-B.

Henriksdal, Sverige

Tel.-adr. „Rudolphs“. Rt. 440 & 14440

Tillverka telefonkol och dynamorborstar, lämp-
liga för alla i marknaden förekommande
apparater och maskiner. — Begär offert!**De Förenade Spetsfabrikernas Försäljningslokal**

Tel. 771-08 Grevturgatan 13

(Hörn-butiken) NORR 19203

Specialaffär för Spetsar och Broderier. — Rikt ur-
vål av Vadstenaspetsar. Motiv och Kragar. Be-
ställningarå linneutstyrlar. Order till landsorten
expedieras omgående.**KONDITIONER BAGERI**

SKEPPAREGATAN 29 — TELEFON 709-76

STOCKHOLM

Rekommenderar sin specialtillverkning av: Gott
Kaffebröd, Wienerbröd, Bakelser och Tårter
Högaktningssfullt**ESTER DOMINICUS****A.-B. BJÖRKLUNDS**

Nöjlikeodlingar i Hammar, KRISTIANSTAD

Landets största specialodling i sitt slag:

NEJLIKORI alla variationer erhållas hos varje blomster-
handlare i riket**ELNA MÄRTENSSONS**

KONDITIONER OCH KAFE

Tel. 460 Hamngatan, Ystad, Tel. 460

REKOMMENDERAS

Servering under sommarmånaderna i villan Skogs-
hyddan i landshagen Tel. 477**BIERSTUGAN I**

SPÅNGBACKEN, Norrköping.

Rekommenderar sina väl tempererade
maltdrycker.**ESLÖV****Mina handgjorda skodon**

stämplade

SANTESSON

tillfredsställa högsta möjliga anspråk.

Restaurant Central-Bufferén

Bokhållargatan 1

Linköping

God mat — Humana priser — Öl och Vin.
Abonnenter mottagas**Den Gyllene Freden**

Vid Järntorget, Stockholm

Riks 80 29.

CARL FREDRIKS BIERSTUGA

Hantverkaregatan 17.

NORRKÖPING

REKOMMENDERAS

Bland rostat kaffe intager

SVEABLANDNINGfrämsta plasten. Partiförsäljare:
ENGWALL HELLBERG Aktieföretag, Gefle.**OMBERGS TURISTHOTELL, Alvastra**(c. 100 m. ö. h.) i bokskog vid foten av Om-
berg, 15 min. premenad fr. Alvastra järnvägs-
station och 3 km. fr. Håstholmens järnvägs- och
ångbåtsstation, vid Vättern med ångbåtsförbin-
delse med Hjo, Jönköping och Stockholm.
Skjuts fr. Alvastra station, 1:25 kr. pr. person,
fr. Håstholmen 2 kr. Öppet 1 maj — 15 sept.
35 rum med 45 bäddar. Flera balkongrum. Hel-
pens. 6—9 kr. per dag, före 15 juni lägre pris.
Vin, Tennisplan. El. ljus. Värmeledning. Kalla bad
i Vättern, Bil, garage. Till Ombergs Hjässa c.
25 min. promenad. Förfrågningar besvaras av
fru H. Kling, Alvastra. Prospekt direkt 1 å S. T.
F:s byrå. Telefon Håstholmen 2.**Pensionat Hagström**

Apotekaregatan 14, Linköping

Telefon 2500.

Ljusa, propra, välmöblerade rum på längre eller
kortare tid med eller utan inackordering. God,
vällagad mat för abonnenter eller tillfälliga
gäster.**RESERVERAD ANNONSPLOTS****E. LINDELL**Saluhallen
UPPSALA

Tel. 3577 Uppsala Tel. 3577

REKOMMENDERAR sina

prima kött-, fläsk- & charkuterivaror i parti och
minut.**Betald annonsplats****Växiö Stadshotell**57 stycken gedigna och propra resanderum,
pris från kr. 3.75—6.50. Fullständiga sprit-
rättigheter. Elegant konditori. Musik dagligen.
Bilgarage och bensindepot. Goda vägar och
vackra omgivningar för bilister.

Telefon: NAMNANROP

DRICK VÅR LÅGPASTEURISERADE MJÖLKhållbar, gräddsätter som rå mjölk, har ingen
kokt smak, är absolut fri från sjukdomsal-
strande bakterier och har ej undergått någon
som helsk kemisk förändring

Malmö Mjölksteriliseringens A.-B.

Telefoner: Kontoret 437, Mejeriet 533

BORÅS VÄVERIAKTIEBOLAG BORÅS

Alla slags bomullsvävnader

STADSHOTELLET

Karlskrona

REKOMMENDERAS

Ny regim

OSCAR ENGMAN.

AXEL HELLGREN'S

SKRÄDDERI

SIGTUNAGATAN 11, STOCKHOLM

REKOMMENDERAS

TEL. VASA 4416. VASA 469.

STORA HOTELLET

Linköping

Rekommenderas.

SMEDJEBÄCKENS HOTELLÖl- och vinrättigheter. Propra rum. Lämpl.
uppehåll för bilister. Garage. 4 tim. järnvägsresa
från Stockholm.OBS! Naturskön bätrares Stockholm—Smedje-
backen.Telefon: Kontoret 1. Res.-rum 9.
Innehavare: E. OLSSON.**KÖP SYDSVENSKA PETROLEUMS A.-B:s****BENSIN**

Motor- och Belysningsolja

Tel. Malmö 11-53, 46-60

A.-B. KRONANS MINERALVATTENFABRIKUPPSALA tillverkningar rekommenderar
sina av: Sockerdricka, Lemonader, Pommis,
Vichyvatten, även på sifoner, Sodavatten,
Appollinaris.**Specialité:** Enbärdricka — Ice-cream.**LEJONSKOR**garanterar ett förstklassigt fabrikat med största
slitstyrka. Tillverkas av

Knisslinge Skofabriks A/B Vanås.

STADSHOTELLET I**MARIESTAD**

REKOMMENDERAS

BESÖK SKÖFDE

Dam-, Herr- & Barntyger

Största sortering

Billigaste priser

FRITZDORFS

KLÄDESHANDEL

St. Nygatan 40-42, STOCKHOLM

SHELL**BENSIN OCH
SMÖRJOLJOR**använder varje ekonomisk motorman
SVENSK-ENGELSKA MINERALOLJE A.-B.**Apoteket MÅRDEN**

SURBRUNNSGATAN 28

Stockholm

Hotell & Källaren Tennstopet

STORA VATTUGAT. 8, STOCKHOLM.

Hotellet:

Norr 55 72.

" 55 73.

" 55 74.

" 55 75.

Restaur.:

Norr 78 12.

Kont. 87 93.

GOD MAT

Billiga rum.

Tamb. 59 80.

Semestern bör tillbringas i

DALARNEDär finner man vila och ro i en härlig svensk
natur med hög och stärkande luft.

Snabba och bekväma förbindelser över

Bergslagsbanan.**MILITAR EKIPERINGS A.-B. (MEA)**

Hamngatan 3A

STOCKHOLM

Norrmalmstorg

Rekommenderar sina förstklassiga färdiga HERRKLÄDER, HERR- & DAMSKRÄDDERI.
Uniforms- och Sportartiklar för segling, ritt, automobilsport etc. etc.**SKANDINAVISKA KREDITAKTIEBOLAGET**

GÖTEBORG

STOCKHOLM

MALMÖ

Avdelningskontor över hela landet

Egna fonder Kr. 182,000,000

Telegrafadress: Kreditbolaget